

Vuk Rupnik z ženo Zinko

Vuk Rupnik

IVO ŽAJDELA

V prejšnjem Reporterju sem predstavil novo knjigo Aleša Noseta II. udarni ali Rupnikov bataljon, v kateri je obširno, na 640 straneh, s 600 fotografijami in z obilico besedila predstavil to pomembno enoto slovenske protirevolucije. Naj zdaj nekaj prostora namenim poveljniku enote Vuku Rupniku.

Vuk Rupnik je širši slovenski javnosti manj znana oseba. Razlog zato je znan, bil je poveljnik najbolj znane enote slovenske domobranske vojske. To so komunisti s svojimi revolucionarnimi paravojskami uničili, z vsesplošno večdesetletno indoktrinacijo pa jo uspeli prikazati kot sodelavko z okupatorjem, kot kolaborante, kot nekaj izrazito slabega. Ta indoktrinirana in izrojena podoba še vedno uničuje naš odnos do resnice in pravice. Mnogi se še vedno niso sposobni opredeljevati med prav in narobe.

SedANJI župan Ljubljane Zoran Janković se norčuje iz Slovencev, kadar poje slavo »osvoboditeljem« Ljubljane in se zaklinja, da v Ljubljani ne bo dovolil domobranskih grobov. Ti so tu že dolgo, tako na ljubljanskem pokopališču kot na ljubljanskem grajskem griču, na Orlovem vrhu. Janković je produkt komunistične

revolucije, to je sprevrženega odnosa do Slovencev, resnice in poštenosti. Resnica pa je nekaj, kar je nad jankoviči. Vedno znova se mi smilijo, ker niso sposobni zaznati, da je tako bilo in bo.

Svojevrsten spomenik

S knjigo *II. udarni ali Rupnikov bataljon* je Aleš Nose postavil svojevrsten spomenik domobranskemu Rupnikovemu bataljonu. Seveda je v njej predstavil tudi njegovega poveljnika Vuka Rupnika. Ker je za odprti um nesprejemljivo, da se v javnosti nekaterih oseb še vedno izogibamo, naj nekaj besed iz knjige povzamem o njem – o Vuku Rupniku.

Major Vuk Rupnik (Wolfgang), sin divizijskega generala Leona Rupnika in Marije (roj. Felgitscher), se je rodil 27. junija 1912 v Mostarju. V Banjaluki je obiskoval ljud-

sko šolo, gimnazijo pa v Nišu. Nato je obiskoval nižjo šolo vojaške akademije v Beogradu od 1. oktobra 1929 do 30. septembra 1932. Tu je po vrstnem redu nizal pridobljene čine: kaplar od 1. aprila do 30. septembra 1930, podnarednik od 1. oktobra 1930 do 30. septembra 1931 in narednik od 1. oktobra 1930 do 30. septembra 1932.

V vojski Jugoslavije

Najprej je služboval od 1. oktobra 1932 do 30. septembra 1937 v Škofoji Loki v Prvem planinskem polku kraljeve Jugoslovanske vojske, kjer je bil povišan 1. oktobra 1932 v čin podporočnika in nato še v čin poročnika 1. oktobra 1936.

Nato je spet odšel v Beograd, kjer je od 1. oktobra 1937 do 5. septembra 1939 obiskoval višjo vojaško šolo za generalštabne častnike. Po opravljenih izpitih se je vrnil na službovanje v Škofojo Loko, kjer je bil od 6. septembra 1939 do 20. novembra 1940. Tu je bil poveljnik minometne čete 3. planinskega bataljona v Prvem planinskem polku in bil 1. oktobra 1940 tudi povišan v čin kapetana II. stopnje.

Poveljeval planinski četi

Nazadnje so ga premestili v Gerovo na Hrvaškem, kjer je ostal od 21. novembra 1940 do 12. aprila 1941 in je poveljeval 2. planinski strelski četi 2. planinskega bataljona v sestavi 2. planinskega polka. Že v vojski Kraljevine Jugoslavije si je pridobil veliko izkušenj, saj je tekoče govoril nemški, ruski, srbohrvaški in slovenski jezik

ter bil odličen topograf, telegrafist, risar, pisar, prevajalec in učitelj smučanja.

Tik pred začetkom druge svetovne vojne se je udeležil tudi svetovnega prvenstva v alpskem smučanju v Cortini d'Ampezzo, ki je bilo od 1. do 9. februarja 1941. Kraljevina Jugoslavija je na svetovno prvenstvo poslala skupino športnikov planinskih enot pod vodstvom kapetana Vuka Rupnika. Trener vojaške športne vrste kraljeve jugoslovanske vojske je bil Franc Smolej.

Jugoslovanska vojaška tekmovalna vrsta je nastopila 7. februarja v teku vojaških patrulj. Od sedmih prijavljenih ekip je jugoslovanska dosegla 5. mesto. Pri tem se je zelo izkazal poročnik Jožef Švigelj iz Borovnice, ki je stanoval v Ljubljani. 8. februarja so se pomerili v smučarskem maratonu, na katerega se je prijavilo 47 tekmovalcev. Jugoslovanske barve so zastopali Jože Knific, Anton Pogačnik in Franc Smolej.

Komunistična izdaja

Napad in kapitulacijo Kraljevine Jugoslavije je dočakal v sestavi Risnjaškega planinskega odreda (odred je dobil ime po hribu Risnjak, kota 1528) na položajih v ko-

Zinka Rupnik, Leon Rupnik in Vuk Rupnik na ljubljanskih Žalah

mandi na Bokovi gori II. (k. 1390) in G. Medveju (k. 1481) zahodno od Gerova. Nato je odšel v Ljubljano, kjer je imel na Tržaški ulici 40 a svoje stanovanje (zdaj št. 34).

Kot dejavnega častnika vojske Kraljevine Jugoslavije so ga Italijani zaradi pisemskega vabila v partizane 19. marca 1942 internirali v italijansko koncentracijsko taborišče Gonars. V taborišču je bil nastanjen v baraki I/15, izpuščen je bil 23. decembra 1942.

Poveljnik protirevolucije

Po vrnitvi iz Gonarsa se je pridružil protirevoluciji, vaškim stražam. Postal je poveljnik specialnega bataljona številka 1. Po kapitulaciji Italije je Vuk Rupnik prevzel v Novem mestu poveljstvo nad Slovensko domobransko legijo in vaškimi stražami. Po italijansko-partizanskih dogovorih na poveljstvu divizije Isonzo med poveljnikom generalmajorjem Guidom Cerruttijem in Alešem Beblerjem, Borisom Kidričem in Edvardom Kocbekom se je s svojim moštvom umaknil prek meje Ljubljanske province na nemško stran, v Zameško.

Njegova enota se je preimenovala v Slovensko domobransko legijo in je bila osnovana za nastanek 3. slovenskega domobranskega bataljona, ki so ga ustanovili 17. septembra 1943. Pod njegovim poveljstvom je bataljon sodeloval v nemški ofenzivi na Dolenjskem.

Domobranec

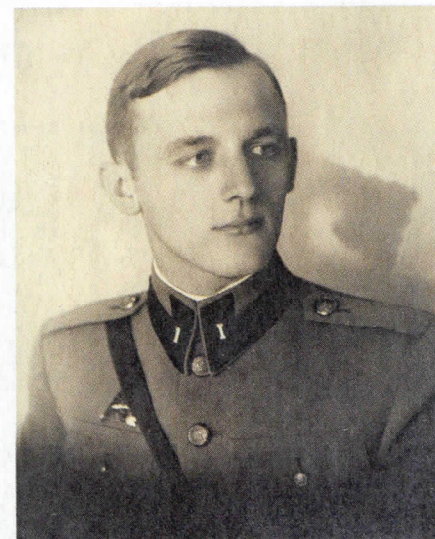
Vuku Rupniku je oktobra 1943 Ervin Rösener ponudil poveljstvo slovenskega domobranstva, vendar je Rupnik to odklonil z utemeljitvijo: »Ker sem šele kapetan, ker svoje dolenjske skupine, s katero že več kot mesec dni delim več hudega kot dobrega, ne morem zapustiti takšne, kakršna je: brez vsega, a z več kot 200 ženami in otroki. In tudi, ker kot sin prezidenta nočem sprejeti službe, ker bi javnost s prstom kazala na očeta /generala Leona Rupnika/ in mene.« (Slučaj generala Leona Rupnika, Tabor, Buenos Aires, 1975, št. 11–12, str. 252.)

Tako je Vuk Rupnik s svojo domobransko skupino ostal v Novem mestu in po reorganizaciji 14. decembra 1943 postal poveljnik 3. bojne skupine. S svojo odklonitvijo položaja poveljnika slovenskega domobranstva si je pri Ervinu Rösenerju prislužil zamero, kar je napisal v poročilo svojemu očetu generalu Leonu Rupniku. V njem je poudaril, da je Rösener inšpiciral Novo mesto, da je njega in domobrance popolnoma ignoriral in da celo njega osebno, ko je stopil k njemu, da bi ga prosil za svoje vojake, ni niti pozdravil, temveč mu je samo s prstom pokazal, naj se pobere. (Slučaj generala Leona Rupnika, Tabor, Buenos Aires, 1975, št. 11–12, str. 252.)

Zvezni častnik

Na Logu je stotnik Vuk Rupnik 5. decembra 1943 priredil domobranski shod, ki je imel moralno precejšen uspeh, ker so ljudje videli, da ne gre za izrazito politično oziroma klerikalno stvar. »Če se bo ravnalo po besedah /Vuka/ Rupnika, potem smo lahko sigurni, da komunisti ne bodo želi pšenice v Logu.« (ARS, AS 1931, RSNZ SRS, teh. en. 409, št. 13.)

Po povelju z dne 15. decembra 1943 se je moral štab Vuka Rupnika 18. decembra preseliti v Ljubljano, kjer je bil imenovan za zveznega oficirja med štabom Hauptmana (stotnika) Schumacherja, to je Aufbaustabom in Organizacijskim štabom slovenskega domobranstva s stalnim sedežem v štabu stotnika Schumacherja. Kot zvezni častnik je službo nastopil 23.

Vuk Rupnik kot podporočnik planinskih enot jugoslovanske kraljeve vojske

decembra in v njej ostal do prevzema udarnega bataljona W, do 17. junija 1944. Drugi častniki Rupnikove skupine so ostali v Novem mestu. (SIAS 1877, teh. en. 1, dok. št. 07168.)

Častniški tečaji

Vukazu št. 42, 17. decembra 1943, je komandant Rupnikove skupine iz Novega mesta obvestil svoje podrejene enote: »Ker bom do nadaljnjega službeno odsoten, me bo v dolžnosti komandanta skupine, počenši z dnem 17. dec. 1943 pa do vrnitve, zastopal nadporočnik Zagoršek Stanko.« (SIAS 1877, teh. en. 17, dok. št. 22966.)

Poleg redne službe zveznega častnika je bil stotnik Vuk Rupnik 7. januarja 1944 razporejen v okviru organizacijskega štaba v šolski odsek, kjer je deloval do 25. februarja 1944, ko je bil odsek ukinjen. V istem obdobju je bil tudi predavatelj in učitelj v poveljstvu tečajev pri častniških tečajih. Predaval je tudi taktiko in vojaško urjenje na terenu. Rezultat tega je bila publikacija s 47 stranmi z naslovom *Službeni predpisi za vodstvo in vzgojo Slovenskega domobranstva in policijskega zbora*, ki je izšla leta 1945 v Ljubljani. Kot zvezni častnik je bil 10. februarja 1944 premeščen v organizacijski štab na Gledališki ulici 11. Nekaj časa, od 29. aprila do 17. maja 1944, je celo zastopal poveljnika 6. čete na Rakeku.

Konec prihodnjic